

Uchwała NR .....
Rady Miejskiej Ostrzeszów
z dnia .....

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów
na lata 2021-2023

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2020r. poz.713 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.), Rada Miejska Ostrzeszów uchwala, co następuje:

- §1. Przyjmuje się „Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2021-2023” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Ostrzeszów
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

BURMISTRZ

Patryk Jędrówiak

UZASADNIENIE

do UCHWAŁY NR.....

z dnia.....

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów
na lata 2021-2023

Jednym z zadań własnych gminy wynikającym z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich programów wspierania rodziny, którego uchwalenie pozostaje w kompetencji rady gminy. Realizacja kolejnego programu ma za zadanie zapobiegać dysfunkcji rodzin poprzez zapewnienie kompleksowego wsparcia ze strony M. i G. Ostrzeszów. Program zawiera zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie zdolności do prawidłowego wypełniania ról społecznych poprzez zapewnienie im jak najdalej idącego, kompleksowego wsparcia ze strony instytucji gminnych oraz innych do tego powołanych. Głównym celem jest podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie rodziców i opiekunów w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione i konieczne.

BURMISTRZ

Patryk Jędrowiak

Patryk Jędrowiak

Patryk Jędrowiak

Załącznik
do Uchwały Nr .....
Rady Miejskiej Ostrzeszów
z dnia .....
w sprawie przyjęcia
Programu Wspierania Rodziny
w Mieście i Gminie Ostrzeszów
na lata 2021-2023

Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2021-2023

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
2. Charakterystyka społeczno-demograficzna Miasta i Gminy Ostrzeszów
3. Diagnoza rodzin objętych wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie
4. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny
5. Adresaci Programu
6. Zasoby instytucjonalne
7. Źródła finansowania Programu
8. Przewidywane efekty Programu
9. Monitoring i ewaluacja Programu

Wprowadzenie

Rodzina jest pierwszym środowiskiem wychowawczym. Doświadczają jej wszyscy bez względu na różnicowanie kulturowe, terytorialne czy etniczne. To ona wpływa na kształtowanie osobowości oraz rozwój w różnych aspektach życia. Rodzina zaspokaja potrzeby fizyczne, egzystencjalne i psychiczne, przez co kształtuje zachowanie dziecka i jego postawę do ludzi. Rodzina nie tylko odpowiedzialna jest za zaspokojenie potrzeb materialnych i opiekuńczych, ale także za naukę samodzielności i odpowiedzialności. To w niej członkowie nabywają wzorów zachowań, norm, a także systemu wartości. Niezależnie od tego w jakiej rodzinie dziecko wychowuje się, oczekuje od niej bliskości, szacunku i okazywania uczuć. Prawidłowe funkcjonowanie rodziny zależy także od prawidłowej atmosfery panującej w domu, którą tworzą rodzice poprzez odpowiedni rytm życia domowego. Dziecko potrzebuje poczucia, że jest kochane i ważne, dzięki temu potrafi okazać innym szacunek i odwzajemnić miłość. Natomiast niekorzystna atmosfera wychowawcza wpływa na złe funkcjonowanie rodziny i jest źródłem występowania negatywnych zjawisk. Powoduje, że dziecko nie czuje się bezpiecznie, przeżywa stany lękowe i popada w konflikty z rówieśnikami. Złe funkcjonowanie może wynikać z różnych czynników takich jak: brak uznania jednostki, brak akceptacji, brak stabilności, bezradności oraz doświadczaniu trudności w przezwyciężaniu samodzielnie problemów życiowych.

Do współczesnych problemów jakie doświadczają rodzin możemy zaliczyć: trudną sytuację materialną, przemoc, alkoholizm, bezrobocie oraz ubóstwo. Wyżej wymienione elementy w dużym stopniu wpływają na funkcjonowanie rodziny, a w konsekwencji na funkcjonowanie dzieci w rodzinie. Ponadto można zaobserwować zwiększenie liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Oznacza to, że wiele rodzin nie zapewnia dzieciom prawidłowej opieki i wychowania. Dlatego rodziny doświadczające trudności i dysfunkcji powinny zostać objęte pomocą mającą na celu wspieranie i dążenie do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania. W celu poprawy sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo należy współpracować na ich rzecz pomiędzy instytucjami i podmiotami.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej można określić następujące formy pracy z rodziną:

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- terapia i mediacja,
- pomoc prawna,
- organizowanie dla rodzin grup wsparcia.

Z przeprowadzonych badań przez CBOS z kwietnia 2019 wynika, że tylko dwie osoby na sto nie chcą mieć żadnego dziecka (2%). Najliczniejszą grupę stanowią ci, którzy chcieliby mieć dwoje dzieci (47%), a nieco ponad jedna czwarta Polaków (28%) deklaruje chęć posiadania trojga. Istotnie rzadziej badani za optymalne rozwiązanie uważają posiadanie jedynaka (6%), czworga dzieci (7%) lub jeszcze większej ich liczby (4%). Z powyższych badań wynika, że większość społeczeństwa deklaruje chęć posiadania dzieci. Dlatego tak ważne jest realizowanie przez gminę działań mających na celu zmniejszenie dysfunkcji oraz wzrost umiejętności radzenia sobie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2021-2023 został opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (*j.t. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.*). Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ww. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Program skierowany jest dla rodzin, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze i ukierunkowany na działania profilaktyczne. Zatem nadrzędnym celem będzie zapewnienie dzieciom, młodzieży odpowiednich warunków rozwoju. Zadania mają nie tylko skupiać się na dziecku, ale na całej rodzinie.

Podstawy prawne opracowania programu

Głównym celem Programu jest skuteczne wspieranie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Realizacja Programu powinna prowadzić do podejmowania działań profilaktycznych i ograniczenia dysfunkcji rodzin oraz rozbudowy systemu opieki nad dzieckiem oraz pracy z rodziną.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 dla Miasta i Gminy Ostrzeszów jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, w szczególności z:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (*Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.*),
- Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989r.,
- Ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (*j.t. Dz. U. z 2020r., poz. 821 z późn. zm.*),

- Ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (*j.t. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, 2369, późn. zm.*),
- Ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (*Dz. U. z 2020r. poz.1329*),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (*j.t. Dz. U. z 2020r., poz. 218 z późn. zm.*),
- Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (*j.t. Dz. U. z 2019r., poz. 2277 z późn. zm.*),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (*j.t. Dz. U. z 2020r., poz. 2050 z późn. zm.*),
- Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2016 – 2022 (*uchwała Rady Miejskiej Ostrzeszów Nr XXVI/161/2016 z dnia 28.12.2016 r.*),
- Wielkopolskim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2020 roku (załącznik do uchwały nr XL/788/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 16 grudnia 2013 roku).

Poniżej opisane zostały dane statystyczne dotyczące poszczególnych form pomocy, aktualne zasoby, zaobserwowane tendencje i wynikające z nich propozycje kierunków koniecznych działań.

Wspieranie rodziny jako główne zadanie gminy

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych należy zapewnić wsparcie, które polega w szczególności na wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny, dążeniu do reintegracji rodziny. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny,
- placówek wsparcia dziennego,
- rodzin wspierających.

Asystent rodziny

W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny wykazujące bezradność opiekuńczo- wychowawczą lub dążące do odzyskania możliwości sprawowania pieczy nad dziećmi, którym sąd udzielił zabezpieczenia w postaci umieszczenia dziecka poza środowiskiem domowym - rodzinom może zostać udzielone wsparcie w postaci asystenta rodziny. Współpraca z asystentem rodziny jest dobrowolna i prowadzona za zgodą rodziny dążącej do przezwyciężenia różnorodnych trudności życiowych w celu stworzenia odpowiednich warunków do rozwoju i wychowania dzieci. Zgodnie z art. 15 ww. ustawy, do zadań asystenta rodziny należy:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,

- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, z jej aktywnym udziałem oraz z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny. Asystent rodziny pełni funkcję wsparcia psychicznego, emocjonalnego, doradczą, diagnostyczną - monitorującą, wychowawczą, motywującą - aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Praca asystenta z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców, podniesienie poziomu odpowiedzialności za losy swojej rodziny, podniesienie umiejętności komunikacyjnych w rodzinie. Działania podejmowane przez asystenta rodziny służą udzielaniu rodzinie wszechstronnej pomocy tak, aby mogła ona w wystarczającym zakresie realizować zadania wynikające z funkcji rodziny. Wsparcie asystentów rodziny jest formą profilaktyki i przeciwdziałania rozwojowi takich zaniedbań, które obligują odpowiednie służby do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Działania pomocowe realizowane przez asystentów prowadzone są także w sytuacji umieszczenia dziecka poza rodziną. Wówczas ich celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej i umożliwienie powrotu dziecka pod opiekę rodziców. Efektywność pracy asystenta rodziny nie jest mierzona ilością rozwiązanych w wyznaczonym czasie problemów rodziny. O sukcesie asystentury możemy mówić, gdy u klientów nastąpią zmiany w postrzeganiu siebie i swojego dotychczasowego działania. Wzmocnienie poczucia sprawstwa, poczucia kompetencji w roli rodzica, samodzielność w radzeniu sobie z trudnościami życia rodzinnego, umiejętność zwracania się po pomoc, poprawa funkcjonowania dzieci w rodzinie i środowisku szkolnym to przykłady efektów współpracy z asystentem rodziny. Wobec rodzin, w których podejmowane działania nie przynoszą pożądanych zmian oraz w szczególnie niepokojących sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu dziecka, MGOPS zwraca się do Sądu Rejonowego z prośbą o podjęcie odpowiednich działań.

Praca z rodziną oparta jest na szacunku dla jej indywidualnych doświadczeń, potrzeb oraz zrozumieniu, że wieloletnie trudności, nieprawidłowe nawyki i niskie poczucie wartości osób nie zmieniają się w szybkim tempie. Dlatego praca ta oparta jest na zasobach rodziny oraz modelowaniu prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny i komunikacji wewnątrzrodzinnej.

Asystent rodziny koordynuje wsparcie wielu instytucji. Asystenci rodziny z Miasta i Gminy Ostrzeszów współpracują z różnymi instytucjami: szkołami, przedszkolami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrzeszowie, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej, Ośrodkiem Leczenia Uzależnień „Remedium”, biorą udział w posiedzeniach grup roboczych, Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczących procedury „Niebieskiej Karty” oraz na spotkaniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w Pieczy Zastępczej.

W trakcie wykonywania swoich obowiązków asystenci spotkali się różnymi problemami w rodzinach jak: niskie umiejętności wychowawcze (krzyk, odrzucanie emocjonalne dzieci, brak dbania o potrzeby materialne dzieci), wyuczona bezradność życiowa, niskie umiejętności gospodarowania budżetem domowym, niskie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, brak utrzymywania czystości w domu oraz higieny osobistej, brak konstruktywnych wzorców spędzania czasu wolnego, zaniedbania zdrowotne, uzależnienia od alkoholu (zarówno matki jak i ojcowie), uzależnienia od innych środków odurzających, przemoc psychiczna i fizyczna, niepełnosprawność, upośledzenie umysłowe rodziców i dzieci, bezrobocie. Kryzysy w rodzinie pojawiają się również ze względu na zwiększenie liczby rozwodów oraz powstawanie tymczasowych konkubinatów zorientowanych na wspólne życie do czasu pojawienia się trudności. Wzrasta postawa roszczeniowa ludzi (nastawionych na konsumpcjonizm, wolność wyboru bez chęci brania odpowiedzialności za swoje zachowanie). Rośnie również dostęp do rozmaitych form rozrywki, co prowadzi do postawy rodziców, którą można by określić słowami „Mnie też coś się od życia należy”. Pomimo trudnej sytuacji materialnej rodzice wydają środki finansowe na zbędne dobra materialne. Zauważalne jest szybkie i łatwe podejmowane przez nich decyzji o zaciąganiu kredytów, pożyczek oraz zakupu różnych sprzętów, urządzeń w systemie ratalnym. Rodziny nie spłacają systematycznie swoich zobowiązań, w związku z czym popadają w liczne zadłużenia. Jednocześnie potrzeby rozwojowe dzieci są zaniedbywane i traktowane jako uciążliwy obowiązek. W/w zjawiska powodują zaniedbania w sferze opieki i wychowania dzieci oraz nasilenie się różnych form przemocy domowej. Wychowanie dzieci w tych rodzinach nie jest planowym i świadomym procesem. Potrzeby emocjonalne dzieci czy aspiracje edukacyjne są marginalizowane. W konsekwencji dzieci z wieloproblemowych rodzin są słabiej przygotowane do samodzielnego życia, osiągania sukcesów osobistych, satysfakcjonującego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych. Dochodzi wówczas do zjawiska dziedziczenia statusu rodziców i powielania nieprawidłowych wzorców.

Przeszkodami we wspieraniu w/w rodzin są niekiedy niewystarczające zasoby instytucjonalne. Samotni rodzice, którzy chcieliby podjąć zatrudnienie nie mają możliwości

powierzenia swoich dzieci pod bezpłatną opiekę w godzinach popołudniowych. Zmniejszyła się liczba świetlic na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów. Brakuje również miejsc pracy dla osób (rodziców) posiadających upośledzenie umysłowe, które w znaczący sposób uniemożliwia im odnalezienie się na rynku pracy.

Placówki wsparcia dziennego

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka może być prowadzona w postaci objęcia dziecka opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny, chyba że do placówki skieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej (zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań),
- specjalistycznej (organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię),
- pracy podwórkowej (realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne).

Na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów działają placówki wsparcia dziennego, takie jak: Dzienny Dom Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Klub Senior „Bratek”, natomiast nie funkcjonuje żadna placówka wsparcia dziennego w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Obecnie na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów działają 4 świetlice środowiskowe, które znajdują się w miejscowościach: Rogaszyce, Rojów, Siedlików i Bledzianów. Pełnią one funkcję opiekuńczą, zapewniając dzieciom i młodzieży opiekę podczas czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych, pomoc w nauce, kontakt rodziną dziecka. W/w świetlice prowadzone są przez Urząd Miasta i Gminy Ostrzeszów.

Rodziny wspierające

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej

trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Rodziny z terenu Gminy Ostrzeszów nie zgłaszają potrzeby wsparcia w formie rodzin wspierających, w związku z czym nie prowadzono działalności w tym zakresie.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej. Formy rodzinnej pieczy zastępczej:

1. Rodzina zastępcza:

- spokrewniona
- niezawodowa
- zawodowa (w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna)

2. Rodzinny dom dziecka (dla nie więcej niż 8 dzieci)

Rodzina zastępcza to taka rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, odrzucone lub których rodzice biologiczni nie są w stanie zapewnić im bezpieczeństwa i opieki. Rodzina ta pełni funkcję rodziców zastępczych bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka. Rodziny zastępcze dzielimy na:

a) spokrewnione - tworzona przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, będący wstępniymi lub rodzeństwem dziecka.

b) niezawodowe - tworzona przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępniymi lub rodzeństwem dziecka. W rodzinie umieszcza się nie więcej niż 3 dzieci. Co najmniej jedna osoba musi posiadać stałe źródło dochodu.

c) zawodowe – w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne dla małoletnich matek, dla dzieci niepełnosprawnych, dla dzieci umieszczonych na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawie nieletnich.

Rodzinny Dom Dziecka to ośrodek wychowawczy dla osieroconych lub pozbawionych opieki rodzicielskiej dzieci oraz młodzieży do 18 roku życia, który jest zorganizowany w naturalnych rodzinach zastępczych, w przystosowanych domach rodzinnych.

Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej:

- 1) placówka opiekuńczo-wychowawcza,
- 2) regionalna placówka opiekuńczo-wychowawcza
- 3) interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

1. Placówka opiekuńczo-wychowawcza

- a) typu socjalizacyjnego - zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, zaspokaja jego niezbędne potrzeby i podejmuje działania mające na celu powrót dziecka do rodziny pochodzenia lub - w sytuacji gdy powrót ten nie jest możliwy - zapewnienie opieki w rodzinnej formie pieczy zastępczej lub rodzinie adopcyjnej.
  - b) typu interwencyjnego - zapewnia dziecku doraźną opiekę w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki. Pobyt dziecka w placówce nie może trwać dłużej niż 3 miesiące. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres może zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w pieczy zastępczej,
  - c) typu specjalistyczno-terapeutycznego - zapewnia opiekę dzieciom o indywidualnych potrzebach, wymagających stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej opieki (dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności i wymagające wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych).
  - d) typu rodzinnego - zapewnia całodobową opiekę i wychowywanie dla nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, zaspokajają niezbędne potrzeby dzieci i podejmuje działania na rzecz powrotu dzieci do ich rodzin. Placówka rodzinna współpracuje z ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym i centrum pomocy w celu sprawowania lepszej opieki nad dzieckiem i jego wychowania.
2. Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna - zapewnia opiekę dzieciom wymagającym szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 30 dzieci. Wojewoda, uwzględniając specyfikację może zezwolić na umieszczenie większej liczby dzieci, nie więcej jednak niż 45.
3. Interwencyjny ośrodek preadopcyjny - zapewnia opiekę noworodkom i niemowlętom wymagającym szczególnej opieki, pozbawionych czasowo lub trwale opieki rodziców. Jego celem jest jak najszybsze przywrócenie dzieciom rodziny przez powrót do rodziców biologicznych lub powierzenie rodzinie adopcyjnej bądź zastępczej.

Na terenie powiatu ostrzeszowskiego funkcjonują dwie placówki opiekuńczo - wychowawcze: Dom Dziecka w Ostrzeszowie oraz Dom Dziecka w Książenicach. Zgodnie z ustawą, w każdej placówce może przebywać maksymalnie 14 wychowanków i takowa ilość miejsc znajduje się w każdej z nich.

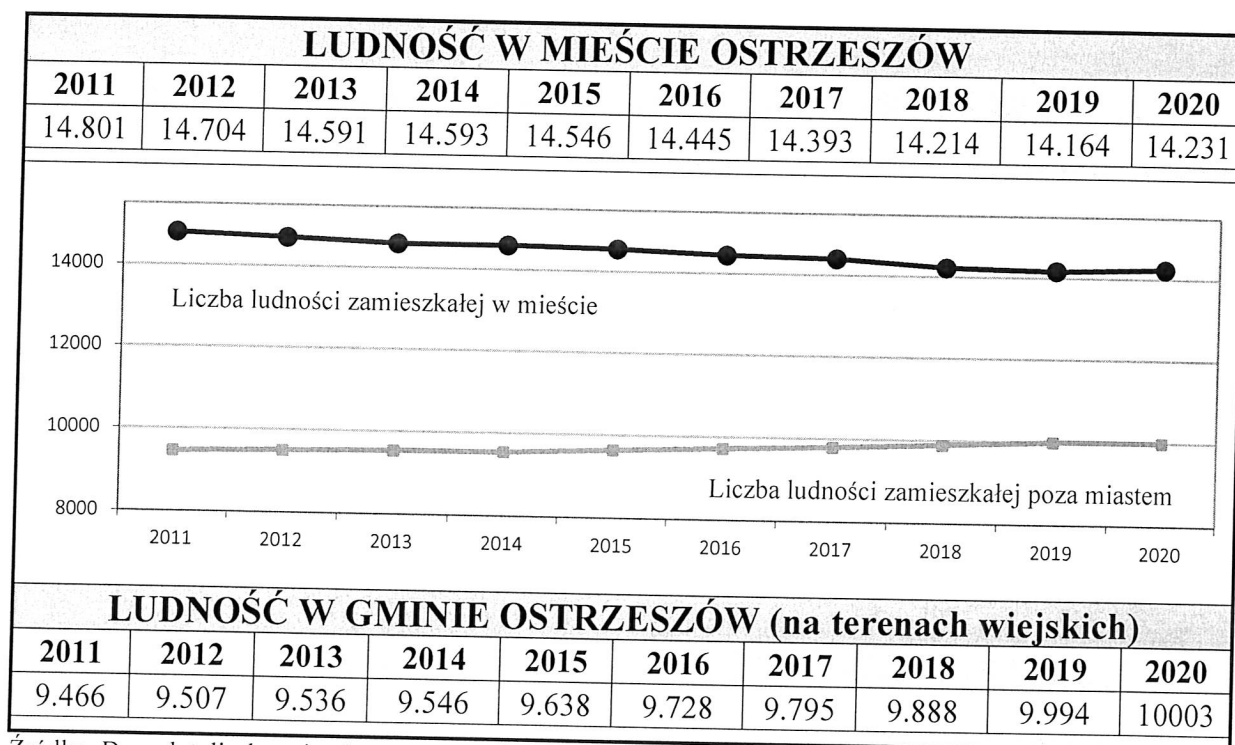
Charakterystyka społeczno-demograficzna Miasta i Gminy Ostrzeszów

Ostrzeszów jest gminą miejsko-wiejską o powierzchni 187,5 km² położoną w południowej części województwa wielkopolskiego. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020r. na jej terenie zamieszkiwały 24.234 osoby, z czego blisko 59% w mieście Ostrzeszów.

ROK	Ilość zameldowanych osób (w tym na pobyt czasowy)		
	Miasto i Gmina Ostrzeszów	Miasto	Tereny wiejskie
2018	24.102 (505)	14.214 (364)	9.888 (141)
2019	24.158 (623)	14.164 (440)	9.994 (183)
2020	24.234 (510)	14.231 (354)	10.003 (176)

Źródło: Dane dot. liczby mieszkańców – osób zameldowanych uzyskane z Biura Ewidencji Ludności UMiG w Ostrzeszowie (w każdym przypadku stan na dzień 31 grudnia danego roku)

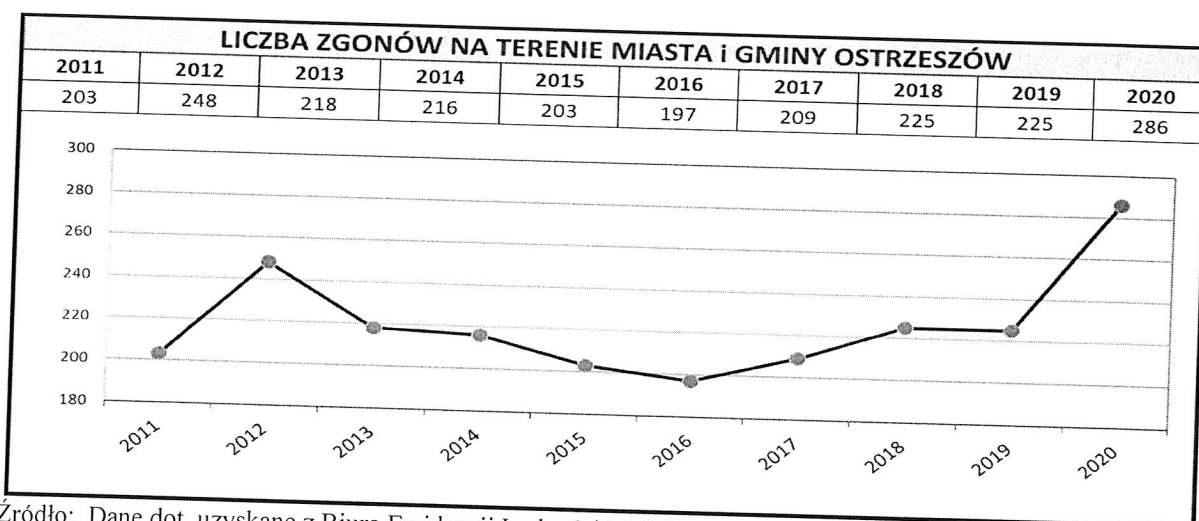
O ile liczba mieszkańców (osób zameldowanych) w skali Miasta i Gminy Ostrzeszów w ostatnich 10 latach praktycznie nie uległa zmianie, to zauważalna jest tendencja ubytku liczby mieszkańców miasta na rzecz terenów wiejskich. W 2020 roku liczba osób w gminie zamieszkałych na obszarach wiejskich przekroczyła 10 tysięcy.

Źródło: Dane dot. liczby mieszkańców – osób zameldowanych uzyskane z Biura Ewidencji Ludności UMiG w Ostrzeszowie (w każdym przypadku stan na dzień 31 grudnia danego roku)

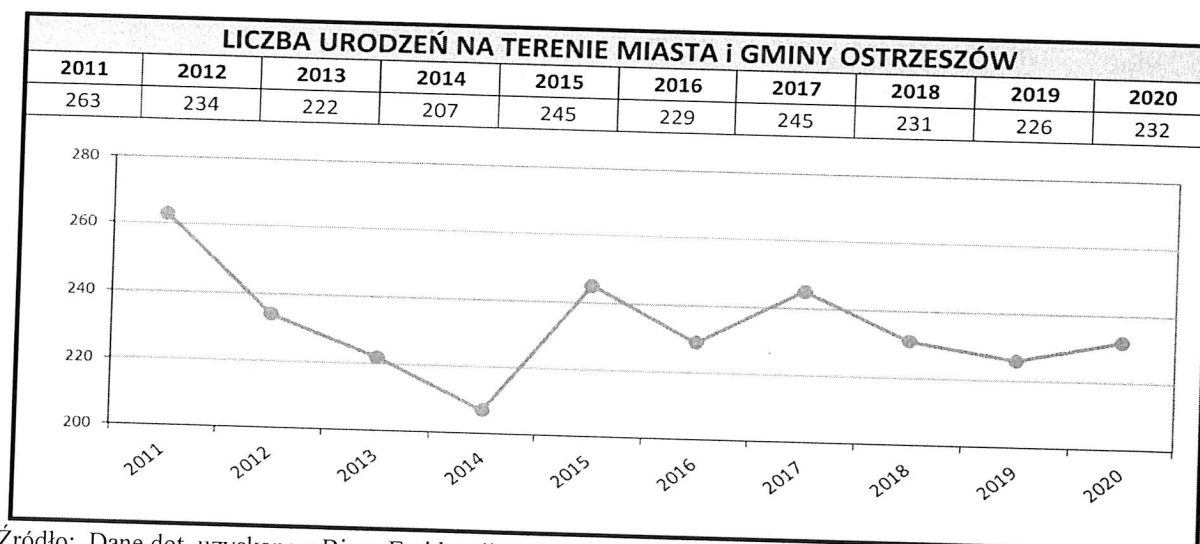
Szczególnie zauważalny jest przyrost liczby ludności w miejscowościach bezpośrednio sąsiadujących z miastem (Olszyna, Rojów, Ostrzeszów-Pustkowie, Myje, Potaśnia, Kuźniki) i wiąże się z rozwojem budownictwa jednorodzinnego na tych terenach. Trend ten można odczytywać jako efekt poprawy sytuacji ekonomicznej rodzin – coraz więcej osób stać na wybudowanie domu czy zakup (nierzadko kolejnego w rodzinie) pojazdu, wobec czego oddalenie od centrum miejscowości nie stanowi problemu. W 2020 roku przyrost ludności na terenach wiejskich nie był już jednak tak dynamiczny jak w latach wcześniejszych. W 2020 roku po raz pierwszy od wielu lat przybyło za to mieszkańców w samym Ostrzeszowie, choć oczywiście zbyt wcześnie jest, by mówić o odwróceniu tendencji spadkowej.

Niestety 2020 rok był rekordowy pod względem liczby zgonów mieszkańców Miasta i Gminy Ostrzeszów. Zmarło 286 osób (147 kobiet i 139 mężczyzn) – o 61 więcej niż przed rokiem.

Źródło: Dane dot. uzyskane z Biura Ewidencji Ludności UMiG

W latach 2018-2020 liczba urodzeń na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów utrzymuje się na stałym poziomie (nieznaczny spadek urodzeń w 2019r.).

Źródło: Dane dot. uzyskane z Biura Ewidencji Ludności UMiG

Poniższa tabela obrazuje sytuację na rynku pracy na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów. W 2020 roku nastąpiło zwiększenie ilości osób bezrobotnych w porównaniu do roku poprzedniego - zarówno kobiet jak i mężczyzn.

Kategoria danych	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Liczba bezrobotnych ogółem	581	525	549
Liczba bezrobotnych kobiet	408	348	357
Liczba bezrobotnych mężczyzn	173	177	192

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Ostrzeszowie

Diagnoza rodzin objętych wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie

Rodzaj danych	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Ostrzeszów <i>(osoby zameldowane na pobyt stały i czasowy)</i>	24.102	24.158	24.234
Liczba osób bezrobotnych Miasta i Gminy Ostrzeszów	581	525	549
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	635	675	656
Liczba pracowników socjalnych	11	11	11
Liczba rodzin, na rzecz których świadczona była praca socjalna	635	675	656
Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	245	215	257
Liczba asystentów rodziny	2	2	3

Źródło: MGOPS w Ostrzeszowie

W latach 2018-2020 na porównywalnym poziomie utrzymują się liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, poradnictwa specjalistycznego i pracy socjalnej. W analizowanym okresie liczba pracowników socjalnych w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie nie uległa zmianie. Zmieniła się natomiast liczba asystentów rodziny, gdyż w tut. ośrodku w 2020r. został zatrudniony trzeci asystent rodziny w ramach projektu „Nie jesteśmy sami - kompleksowy program wsparcia osób niesamodzielnymi i rodzin z gminy Ostrzeszów”, wdrażanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego.

Rodzaj danych	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Rodziny ogółem, w tym:	635	675	656
Ubóstwo	240	217	208
Sieroctwo	0	1	0
Bezdomność	9	13	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa	33	54	42
Bezrobocie	191	151	146
Niepelnosprawność	225	237	227
Długotrwała lub ciężka choroba	384	403	382
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	126	118	99
• rodziny niepełne	67	62	48
• wielodzietne	26	22	18
Przemoc w rodzinie	35	41	57
Alkoholizm	51	51	43
Narkomania	1	3	4
Trudności w przystosowaniu do życia Po opuszczeniu zakładu karnego	8	7	2
Zdarzenia losowe	2	3	1
Sytuacje kryzysowe	47	54	67

Źródło: MGOPS w Ostrzeszów

Dominującymi problemami w rodzinach korzystających ze wsparcia MGOPS w Ostrzeszowie są długotrwała lub ciężka choroba, a w następującej kolejności: niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Uwagę zwraca rosnąca liczba przemocy w rodzinie i sytuacje kryzysowe.

Poniższa tabela obrazuje z kolei liczbę dzieci przebywających w Pieczy Zastępczej z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów oraz Powiatu Ostrzeszowskiego w latach 2018-2020.

Ilość dzieci przebywających w Pieczy Zastępczej w latach 2018 - 2020						
Obszar	Rok 2018		Rok 2019		Rok 2020	
	Pieczna rodzinna	Pieczna instytucjonalna	Pieczna rodzinna	Pieczna instytucjonalna	Pieczna rodzinna	Pieczna instytucjonalna
Powiat Ostrzeszowski	77	38	80	38	87	34
MiG Ostrzeszów	43	15	45	19	52	18

Źródło: PCPR w Ostrzeszowie

W latach 2018-2020 wsparciem asystenta rodziny zostało objętych 85 rodzin. W tym też okresie zakończono współpracę z 27 rodzinami – w 2 przypadkach z powodu osiągnięcia zamierzonych celów, w 4 – z powodu braku efektów w/w współpracy, natomiast w 21 na skutek zaprzestania współpracy ze strony rodziny.

Rodzaj danych	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Liczba asystentów rodziny	2	2	3
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny:	25	23	37
Zakończona współpraca z rodzinami, w tym z powodu:	9	7	11
• osiągnięcia celów	0	2	0
• braku efektów	2	2	0
• zaprzestania współpracy przez rodziny	7	3	11

Źródło: MGOPS w Ostrzeszowie

W latach 2018-2020 procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto w 130 rodzinach. W ramach tejże procedury zostały powołane 103 Grupy Robocze, które odbyły 379 posiedzeń. W tym też okresie w 94 przypadkach zakończono procedurę „Niebieskie Karty”.

Rodzaj danych	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	35	41	54
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	23	28	43
Liczba utworzonych Grup Roboczych	32	33	38
Liczba posiedzeń Grup Roboczych	91	126	162

Źródło: MGOPS w Ostrzeszowie

Cele Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2021-2023

Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2021-2023 wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do rozwoju wsparcia dla rodzin borykających się z trudnościami w wypełnianiu swoich ról. Jest on integralny z poszczególnymi celami Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2020 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2016 – 2022.

Zgodnie ze wskazaniem Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2020 roku, polski system opieki nad rodziną był przez wiele lat nieefektywny ze względu na utrzymujący się wzrost liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz brak zorganizowanego systemu wsparcia dla rodziców borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Wielkopolski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej skupia się wokół rozwoju nowych rozwiązań w sferze prowadzenia działań nakierowanych na rodzinę, takich jak asystent rodziny i rodzina wspierająca oraz promuje rodzinne formy pieczy zastępczej. Cele Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów są kontynuacją głównego celu Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej, którym jest efektywnie funkcjonujący system wsparcia rodziny i pieczy zastępczej na terenie województwa wielkopolskiego.

Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2021-2023 jest dokumentem częściowo wdrażającym Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2016 – 2020. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2016 - 2022 zostały określone obszary dotyczące wspierania rodziny:

- walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- tworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu funkcji rodziny,
- przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz ochrona osób jej doświadczających,
- rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom.

Na tej podstawie zostały określone cele Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2021-2023:

CEL GŁÓWNY:

Kompleksowe wspieranie rodzin z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz tychże rodzin.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
4. Tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny, poprzez podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących na rzecz wspierania rodzin borykających się z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, problemem alkoholowym, przemocą, niepełnosprawnością.

Cel szczegółowy 1: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik	Termin realizacji
Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne)	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych pomocą	2021-2023
Dożywianie dzieci w szkole	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zakład Obsługi Placówek Oświatowych	Liczba dzieci objętych dożywianiem	2021-2023

Udzielanie stypendiów na potrzeby szkolne dzieci	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci objętych stypendiami szkolnymi	2021-2023
Współfinansowanie dożywiania dzieci w przedszkolach	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci	2021-2023
Współfinansowanie wypoczynku dzieciom z rodzin ubogich	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej PPA Organizacje pozarządowe	Liczba dzieci z rodzin wieloprotblemowych	2021-2023
Realizacja programu wspierania rodzin wielodzietnych w formie Karty Dużej Rodziny I Wielkopolskiej Karty Dużej Rodziny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin wielodzietnych	2021-2023
Aktywizacja zawodowa rodzin z problemem bezrobocia	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy	Liczba osób bezrobotnych	2021-2023
Adaptacja budynków na mieszkania socjalne	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Urząd Miasta i Gminy	Liczba osób, które otrzymały przydział mieszkania socjalnego	2021-2023
Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	2021-2023
Utworzenie przedszkola, żłobka na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów	Miasto i Gmina Ostrzeszów	Liczba urodzeń dzieci	2021-2023

Cel szczegółowy 2: Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik	Termin realizacji
Pomoc rodzinom posiadającym trudności we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi w formie pracy socjalnej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych pracą socjalną	2021-2023

Udostępnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom z rodzin wieloproblemowych	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Liczba dzieci z rodzin wieloproblemowych	2021-2023
Pomoc rodzinom w likwidacji przyczyn dysfunkcji poprzez wsparcie asystenta rodziny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	2021-2023
Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin, z którymi rozwiązano współpracę z asystentem rodziny dzięki realizacji celów współpracy	2021-2023
Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność, choroby psychiczne)	Ośrodek Leczenia Uzależnień „Remedium” Ośrodek Interwencji Kryzysowej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie PPA	Liczba osób dorosłych objętych terapią	2021-2023
Rozwój działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodzin	Szkoły	Liczba dzieci korzystających z działań profilaktycznych	2021-2023
Zapewnienie dzieciom z rodzin wieloproblemowych dostępności do świetlic środowiskowych działających na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów	Urząd Miasta i Gminy Ostrzeszów PPA	Liczba dzieci korzystających z placówek	2021-2023
Utworzenie jednej placówki wsparcia dziennego	Miasto i Gmina Ostrzeszów	Liczba dzieci korzystających z placówki	2021-2023
Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Zespół Interdyscyplinarny	Liczba „Niebieskich Kart”	2021-2023

Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zwiększenie wsparcia rodzinom, w których występuje problem uzależnienia	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Ośrodek Leczenia Uzależnień „Remedium”	Liczba osób uzależnionych	2021-2023

Cel szczegółowy 3: Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik	Termin realizacji
Promowanie pieczy zastępczej w formie rodzin zastępczych, poszukiwanie kandydatów na rodziny zastępcze Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	2021-2023
Udział w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci przebywających w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej	2021-2023

Cel szczegółowy 4: Tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny poprzez podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących na rzecz wspierania rodzin borykających się z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, problemem alkoholowym, przemocą, niepełnosprawnością

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik	Termin realizacji
Zapewnienie warunków do rozwoju kwalifikacji asystentów rodziny, pracowników socjalnych i innych osób zawodowo związanych z pracą z rodziną wieloproblemową	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej PPA	Liczba pracowników	2021-2023

Rozwój asystentury rodzin oraz pracy socjalnej poprzez zwiększenie ilości pracowników oraz powołanie zespołów pracy socjalnej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej PPA	Liczba pracowników	2021-2023

Adresaci programu

Adresatami programu są wszystkie osoby opiekujące się własnymi dziećmi i w szczególności rodziny, które są lub mogą być zagrożone problemem niewydolności opiekuńczo-wychowawczej oraz innymi trudnościami życiowymi, wpływającymi na jakość życia rodziny oraz wypełnianie jej podstawowych funkcji. Część działań jest również adresowana do specjalistów pracujących z rodzinami w celu podnoszenia ich kompetencji oraz jakości świadczonej pracy.

Wyszczególniając grupy rodzin i dzieci do których skierowany jest program są to:

- rodziny z dziećmi chcące wzmocnić kompetencje wychowawcze, skorzystać ze specjalistycznych porad lub zajęć dla dzieci,
- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- rodziny, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej,
- rodziny zagrożone rozpadem,
- rodziny borykające się problemem bezrobocia, ubóstwa,
- rodziny dotknięte przemocą,
- rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności,
- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- dzieci i młodzież z rodzin dotkniętych kryzysem oraz z rodzin dysfunkcyjnych,
- dzieci i młodzież przejawiająca trudności wychowawcze i rozwojowe.

Zasoby instytucjonalne

System Wsparcia tworzą przedstawiciele instytucji, niezbędni do zbudowania kompleksowej oferty usług dla rodzin wymagających wsparcia. System wsparcia ma wspomagać rodzinę w wypełnianiu jej podstawowych funkcji i rozwiązywaniu jej problemów. Cele Programu powinny być realizowane przez instytucje o zasięgu gminnym i powiatowym, do zadań których należy praca z rodziną.

Na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów znajdują się zasoby w postaci niżej wymienionych instytucji:

- Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Urząd Miasta i Gminy w Ostrzeszowie,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Młodzieżowe Centrum Kariery OHP w Ostrzeszowie,
- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o. o.,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Sąd Rejonowy,
- Komenda Powiatowa Policji,
- 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- 8 szkół podstawowych,
- 4 szkoły ponadpodstawowe,
- przedszkola, kluby dziecięce, żłobki – łącznie 9
- organizacje pozarządowe,
- placówki prowadzące działalność leczniczą i terapeutyczną,
- Zakład Aktywności Zawodowej,
- Punkt Konsultacyjny w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnieniowych,
- Klub AA,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej- Fundacja „Miłosierdzie”.

Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2021-2023 są:

- środki własne gminy – zaplanowane na każdy rok budżetowy,
- środki z budżetu państwa,
- środki ze źródeł zewnętrznych.

Przewidywane efekty Programu:

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia
- dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu
- sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny
- i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej,
- poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi
- program wspierania rodziny.

Monitoring i ewaluacja programu

Koordynatorem Programu będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie. Program jest dokumentem otwartym i długofalowym, wyznacza cele i zadania, w związku z tym wymaga oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych zadań. Monitoring Programu będzie polegał na analizowaniu informacji o stanie jego realizacji. Prowadzona ewaluacja będzie polegać na dokonaniu przeglądu zrealizowanych zadań, ocenie stopnia osiągnięcia poszczególnych wskaźników oraz wprowadzeniu tam, gdzie zostanie to uznane za zasadne, odpowiednich zmian w sposobie realizacji zadań. Po zakończeniu Programu zostanie opracowane sprawozdanie, którego celem będzie ewaluacja. Uzyskane dane zasygnalizują nowe kierunki działań niezbędne do skutecznej pomocy rodzinom potrzebującym wsparcia.

BURMISTRZ

Patryk Jędrowiak